



PROGRAMFÜZET ÉS ABSZTRAKTKÖTET

PROGRAM AND BOOK OF ABSTRACT

**XVI. PÉCSI PÉNZÜGYI NAPOK
XVI. FINANCE DAYS IN PÉCS**

**II. Pénzügy és Számvitel Nemzetközi Tudományos
Konferencia**

**II. Finance and Accounting International Scientific
Conference**

2024. április 11.

Pécs

XVI. PÉCSI PÉNZÜGYI NAPOK XVI. FINANCE DAYS IN PÉCS

II. Pénzügy és Számvitel Nemzetközi Tudományos Konferencia

II. Finance and Accounting International Scientific Conference

Pécs, 2024. április 11.

DCF - DIGITALIZÁCIÓ, COMPLIANCE ÉS FENNTARTHATÓSÁG DIGITALISATION, COMPLIANCE AND SUSTAINABILITY

PROGRAMFÜZET ÉS ELŐADÁSKIVONATOK PROGRAM AND BOOK OF ABSTRACT

Szerkesztette / Edited by:
HORVÁTH Gábor



PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
Közgazdaságtudományi Kar

XVI. PÉCSI PÉNZÜGYI NAPOK
XVI. FINANCE DAYS IN PÉCS

**II. Pénzügy és Számvitel Nemzetközi Tudományos
Konferencia**

**II. Finance and Accounting International Scientific
Conference**

Pécs, 2024. április 11.

Szervezők / Organizers:

**Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar Pénzügy és
Számvitel Intézet / University of Pécs Faculty of Business and
Economics Institute of Finance and Accounting**

A konferencia elnöke / Chair of the Conference:

Prof. Dr. Takács András egyetemi tanár, a Pécsi Tudományegyetem
Közgazdaságtudományi Kar dékánja / **Prof. Dr. András TAKÁCS**
professor, dean at University of Pécs Faculty of Business and
Economics

Felelős kiadó / Executive Publisher:

a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar dékánja /
University of Pécs Faculty Business and Economics

Szerkesztette / Edited by: HORVÁTH Gábor

ISBN: 978-963-626-254-9

© PTE KTK/2024 – Minden jog fenntartva.

Tartalomjegyzék

SZERVEZŐK	6
PROGRAM.....	7
PLENÁRIS ELŐADÁSOK	7
SZEKCIÓ ÜLÉSEK.....	8
PLENÁRIS ÜLÉS ÖSSZEFOGLALÓI	13
<i>APPLICATIONS OF AI IN FINANCE</i>	14
<i>SUSTAINABLE ORGANIZATION: FROM CLASSICAL THEORIES TO MODERN ORGANIZATIONAL SCIENCE THEORIES</i>	15
<i>ETAF PROPOSALS ON TAX ADVISERS' FUTURE TO THE EUROPEAN COMMISSION</i>	16
SZEKCIÓÜLÉSEK ELŐADÁSAINAK ÖSSZEFOGLALÓI	17
II. SZEKCIÓ	18
PÉNZÜGYI DIGITALIZÁCIÓ ÉS COMPLIANCE.....	18
<i>A LEGJELENTŐSEBB EURÓPAI ÉS MAGYARORSZÁGI PÉNZINTÉZETEK FENNTARTHATÓSÁGI KÖZZÉTÉTELI GYAKORLATA – EGY ÖSSZEHASONLÍTÓ JELLEGŰ TARTALOMELEMZÉS KÖVETKEZTETÉSEI</i>	19
<i>A KORRUPCIÓ MINT A FENNTARTHATÓSÁG GÁTJA</i>	21
<i>AZ ADÓZÁS ELMÚLT MÁSFÉL ÉVTIZEDE - SIKEREK ÉS KIHÍVÁSOK</i>	22
<i>KIS ÉS KÖZÉPVÁLLALATI DIGITÁLIS ÉRETTSÉG ÉS A VÁLLALATI FENNTARTHATÓSÁGI MEGJELENÍTÉS KÖZTI KAPCSOLAT VIZSGÁLATA</i>	23
<i>A COMPLIANCE MENEDZSMENT, A KOCKÁZATKEZELÉS, AZ INNOVÁCIÓ KAPCSOLATA</i>	25
<i>AZ EGYEDÜLÁLLÓ MINIMÁLBÉRTKERESŐ MAGÁNSZEMÉLYEK ADÓTERHELÉSÉNEK ÉS A TÁRSADALOM JÓLÉTÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA ÍRORSZÁG ÉS MAGYARORSZÁG PÉLDÁJÁN KERESZTÜL</i>	26
III. SZEKCIÓ	27
FENNTARTHATÓ PÉNZÜGYEK I.	27
<i>ESG INTEGRÁCIÓ A VÁLLALATI PÉNZÜGYEKBE: ÚJ FENNTARTHATÓSÁGI METRIKÁK</i>	28
<i>A SZÉN-DIOXID-LEVÁLASZTÁSI, -HASZNOSÍTÁSI ÉS -TÁROLÁSI (CCU/S) TECHNOLÓGIÁK GAZDASÁGI ELEMZÉSEINEK KIHÍVÁSAI</i>	29
<i>A PÉNZÜGYI KULTÚRA ÉS TUDATOSSÁG A SOPRONI EGYETEM HALLGATÓINAK KÖRÉBEN, KÉT KAR TEKINTETÉBEN</i>	30
<i>FENNTARTHATÓSÁGHOZ KAPCSOLÓDÓ TUDATOSSÁG A KKV SZEKTORBAN</i>	31
<i>MAGYARORSZÁGI TEJIPARI ÁGAZAT FENNTARTHATÓSÁGI MUTATÓINAK VIZSGÁLATA PÉNZÜGYI SZEMPONTBÓL A 2016 ÉS 2022 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN</i>	32
IV. SZEKCIÓ	33
FENNTARTHATÓ PÉNZÜGYEK II.	33
<i>MENNYIRE RAGADÓSAK A LAKOSSÁGI JÖVEDELMEK?</i>	34
<i>FENNTARTHATÓSÁGI ÉS ETIKAI KÉRDÉSEK A KRIPTOPÉNZÜGYEKBE</i>	35
<i>AZ ESG SZABÁLYOZÁSOKKAL KAPCSOLATOS HÍREK HATÁSA A BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDÉN</i>	36
<i>A PÉNZÜGYI TELJESÍTMÉNY ÉS AZ ESG ÖSSZEKAPCSOLÁSA A KKV SZEKTORBAN DEA MÓDSZERTAN SEGÍTSÉGÉVEL</i>	37
<i>FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK MEGJELENÉSE A KUTATÁSBAN: A PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEINEK VIZSGÁLATA</i>	38
<i>A SZUBJEKTÍV ELÉGEDETTSÉG ÉS A MEGTAKARÍTÁSOK ARÁNYÁNAK ÖSSZEFÜGGÉSEI</i>	39
SESSION V	40
FINANCIAL MARKETS	40

<i>EMERGING MARKET GREEN BONDS - A COMPARISON OF BRICS AND VISEGRAD COUNTRIES.....</i>	41
<i>NEW AGE OF MONEY TRANSFER.....</i>	42
<i>THE INFLUENCE OF COMPETITION ON FINANCIAL STABILITY: EVIDENCE FROM BANKING SECTORS</i>	
<i>.....</i>	43
<i>COMPETITION AND DIGITALIZATION IN THE BANKING SYSTEM OF CENTRAL ASIA: EFFECTS ON</i>	
<i>BANK PROFITABILITY, STABILITY AND ECONOMIC GROWTH.....</i>	44
<i>EMPIRICAL STUDY ON THE DISCLOSURE PRACTICES OF ACCOUNTING ESTIMATES AND THE USE OF</i>	
<i>ARTIFICIAL INTELLIGENCE BY LISTED COMPANIES.....</i>	45
VI. SZEKCIÓ	46
KOCKÁZATMENEDZSMENT	46
<i>KOCKÁZATVÁLLALÁSI DÖNTÉSEK A NEMKÍVÁNATOS KÖVETKEZMÉNYEK VALÓSZÍNŰSÉGEINEK</i>	
<i>ISMERETÉBEN ÉS ANÉLKÜL</i>	47
<i>A KRIPTOESZKÖZÖK ÁRFOLYAMÁNAK ELŐREJELZÉSE GÉPI TANULÁSSAL, ADATTÁRHÁZ ÉS</i>	
<i>BLOKKLÁNC-ANALITIKA SEGÍTSÉGÉVEL</i>	48
<i>MAKROGAZDASÁGI TÉNYEZŐK ÉS A VÁLSÁGOK BANKSZEKTORRA GYAKOROLT HATÁSAI A NEM</i>	
<i>TELJESÍTŐ HITELEK TÜKRÉBEN</i>	49
<i>AZ ÉRTÉKELÉSI KIIGAZÍTÁSOK (XVA) ALKALMAZÁSA A TŐZSDÉN KÍVÜLI ÜGYLETEK KOCKÁZATAINAK</i>	
<i>SZÁMSZERŰSÍTÉSÉBEN.....</i>	50

SZERVEZŐK

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

A konferencia elnöke:

Prof. Dr. Takács András egyetemi tanár, dékán (PTE KTK)

Tudományos Bizottság:

Elnök:

Dr. Csapi Vivien egyetemi docens, a PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet igazgatója

Tagok:

Prof. Dr. Bélyácz Iván professor emeritus, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Prof. Dr. Schepp Zoltán egyetemi tanár, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Prof. Dr. Gál Zoltán egyetemi tanár, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Dr. Szabó Zoltán egyetemi docens, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Dr. Szücs Tamás egyetemi adjunktus, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Dr. Ulbert József egyetemi docens, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Szervező Bizottság:

Elnök:

Dr. Csapi Vivien egyetemi docens, a PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet igazgatója

Tagok:

Horváth Gábor tanársegéd, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

Dr. Posza Alexandra egyetemi adjunktus, PTE KTK Pénzügy és Számvitel Intézet

PROGRAM

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

2024. április 11. (csütörtök)

PLENÁRIS ÜLÉS	PLENÁRIS ELŐADÁSOK (angol nyelvű) Helyszín: Dr. Halasy-Nagy József Aula	
	12:45 – 13:05	Application of AI in Finances Amir Moradi, HAN International School of Business
	13:05 – 13:25	Sustainable Organization: From Classical Theories to Modern Organizational Science Theories Polona Šprajc, University of Maribor
	13:25 – 13:45	Az adótanácsadók jövőjével kapcsolatos ETAF javaslatok az Európai Bizottság számára Philippe Arraou (elnök, ETAF)
	13:45 – 14:00	Kávészünet

SZEKCIÓ ÜLÉSEK

2024. április 11. (csütörtök)

SZEKCIÓ ÜLÉS	II. szekció – Konferencia szekció (Pénzügyi digitalizáció és compliance) Szekció elnök: Lukovszki Livia Titkár: Gorjanecz György Helyszín: B312	
	14:00 – 14:20 ONLINE	A legjelentősebb európai és magyarországi pénzügyi intézetek fenntarthatósági közzétételi gyakorlata – egy összehasonlító jellegű tartalomelemzés Tózsér Dávid (MBH Bank), Boros Anita
	14:20 – 14:40 ONLINE	A korrupció mint a fenntarthatóság gátja Malatyinszki Szilárd, Kálmán Botond Géza, Zugor Zsuzsanna (Kodolányi János Egyetem)
	14:40 – 15:00	Az adózás elmúlt másfél évtizede - sikerek és kihívások Fábiánné Játékos Judit Ilona (Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar - Széchenyi István Doktori Iskola)
	15:00 – 15:15	Kávészünet
	15:15 – 15:35	Kis és középvállalati digitális érettség és a vállalati fenntarthatósági megjelenítés közti kapcsolat vizsgálata Rácz-Putzer Petra, Csapi Vivien, Hornyák Miklós (Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar)
	15:35 – 15:55 ONLINE	A compliance menedzsment, a kockázatkezelés, az innováció kapcsolata Pelei Andrea (Bankszektor)
	15:55 – 16:15	Az egyedülálló minimálbértkereső magánszemélyek adóterhelésének és a társadalom jólétének összehasonlítása Írország és Magyarország példáján Gorjanecz György (Pécsi Tudományegyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola)

XVI. Pécsi Pénzügyi Napok

2024. április 11. (csütörtök)

SZEKCIÓ ÜLÉS	III. szekció – Konferencia szekció (Fenntartható pénzügyek I.) Szekció elnök: Kuti Mónika Titkár: Gaál Adrián Helyszín: B323/1	
	14:00 – 14:20	ESG integráció a vállalati pénzügyekben: új fenntarthatósági metrikák Kuti Mónika (Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar)
	14:20 – 14:40	A szén-dioxid-leválasztási, -hasznosítási és -tárolási (CCU/S) technológiák gazdasági elemzéseinek kihívásai Trapp Cintia Alexandra (Szegei Tudományegyetem)
	14:40 – 15:00	A pénzügyi kultúra és tudatosság a Soproni Egyetem hallgatóinak körében, két kar tekintetében Hoschek Mónika, Szóka Károly (Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar)
	15:00 – 15:15	Kávészünet
	15:15 – 15:35	Fenntarthatósághoz kapcsolódó tudatosság a KKV szektorban Csapi Vivien, Tóth-Pajor Ákos (Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar)
	15:35 – 15:55	Magyarországi tejipari ágazat fenntarthatósági mutatóinak vizsgálata pénzügyi szempontból a 2016 és 2022 közötti időszakban Gaál Adrián (Pécsi Tudományegyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola)

XVI. Pécsi Pénzügyi Napok

2024. április 11. (csütörtök)

SZEKCIÓ ÜLÉS	IV. szekció – Konferencia szekció (Fenntartható pénzügyek II.) Szekció elnök: Ulbert József Titkár: Rádóczy Klaudia Helyszín: 323/2	
	14:00 – 14:20 ONLINE	Mennyire ragadósak a lakossági jövedelmek? Csizmadia Adrián (MATE Gazdaság- és Regionális Tudományok Doktori Iskola)
	14:20 – 14:40	Fenntarthatósági és etikai kérdések a kriptopénzügyekben Farkas Szilveszter, Kucséber László Zoltán (Budapesti Gazdasági Egyetem)
	14:40 – 15:00	Az ESG szabályozásokkal kapcsolatos hírek hatása a Budapesti Értéktőzsdén Rádóczy Klaudia (Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar)
	15:00 – 15:15	Kávészünet
	15:15 – 15:35	A pénzügyi teljesítmény és az ESG összekapcsolása a KKV szektorban DEA módszertan segítségével Márkus Gábor (Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar)
	15:35 – 15:55	Fenntartható fejlődési célok megjelenése a kutatásban: A Pécsi Tudományegyetem tudományos eredményeinek vizsgálata Posza Alexandra, Csapi Vivien (Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar)
	15:55 – 16:15 ONLINE	A szubjektív elégedettség és a megtakarítások arányának összefüggései Plántek Katalin, Parádi-Dolgos Anett (Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem)

XVI. Pécsi Pénzügyi Napok

2024. április 11. (csütörtök)

SZEKCIÓ ÜLÉS	V. szekció – Konferencia szekció (Financial markets) Szekció elnök: Zeller Gyula Titkár: Erdős Sándor Helyszín: B311 Szekció nyelve: angol	
	14:00 – 14:20	Emerging market green bonds - a comparison of BRICS and Visegrad Countries Zsuzsanna, Novák; Chenhe Ge (Budapest University of Technology and Economics)
	14:20 – 14:40 ONLINE	New age of money transfer Babir Guliyev (Budapest University of Technology and Economics)
	14:40 – 15:00 ONLINE	The Influence of Competition on Financial Stability: Evidence from Banking Sectors Judit, Sági; Raafat Abou Saad (Budapest Business University)
	15:00 – 15:15	Kávészünet
	15:15 – 15:35 ONLINE	Competition and Digitalization in the Banking System of Central Asia: Effects on Bank Profitability, Stability and Economic Growth Emil Begimkulov (University of Pécs)
	15:35 – 15:55 ONLINE	Empirical study on the disclosure practices of accounting estimates and the use of artificial intelligence by listed companies Réka Melinda, Török (West University of Timisoara)

XVI. Pécsi Pénzügyi Napok

2024. április 11. (csütörtök)

SZEKCIÓ ÜLÉS	VI. szekció – Konferencia szekció (Kockázatmenedzsment) Szekció elnök: Schepp Zoltán Titkár: Rázer Ákos Helyszín: Kari tanácsterem	
	14:00 – 14:20 ONLINE	Kockázatvállalási döntések a nemkívánatos következmények valószínűségeinek ismeretében és anélkül Csorba László (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem)
	15:35 – 15:55	A kriptoeszközök árfolyamának előrejelzése gépi tanulással, adattárház és blokklánc-analitika segítségével Rázer Ákos (Pécsi Tudományegyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola)
	14:40 – 15:00	Makrogazdasági tényezők és a válságok bankszektorra gyakorolt hatásai a nem teljesítő hitelek tükrében Erb Edina, Várkonyi Patrik, Szücs Tamás (Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar)
	15:00 – 15:15	Kávészünet
	15:15 – 15:35	Az értékelési kiigazítások (XVA) alkalmazása a tőzsdén kívüli ügyletek kockázatainak számszerűsítésében Steiner Beatrix (Pécsi Tudományegyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola)

PLENÁRIS ÜLÉS ÖSSZEFOGLALÓI

ABSTRACTS OF PPLENARY SESSION

APPLICATIONS OF AI IN FINANCE

Amir MORADI, PhD

HAN University of Applied Sciences

Abstract:

The integration of artificial intelligence (AI) technologies into the financial sector has revolutionized traditional practices, enhancing efficiency, accuracy, and decision-making processes across various domains. This keynote speech explores the multifaceted applications of AI in finance, categorizing them into five distinct areas: customer service and personalization, investment opportunities, fraud detection and risk management, compliance and regulations, and operation automation.

In the realm of customer service and personalization, AI-powered chatbots and robo-advisors are reshaping interactions between financial institutions and customers, providing personalized financial advice and automating routine tasks. AI's impact on investment opportunities is profound, with algorithmic trading and portfolio management leading the way. These applications leverage AI algorithms to analyze market trends, execute real-time transactions, and optimize investment strategies. Fraud detection and risk management are critical areas where AI excels, enabling financial institutions to detect anomalies and patterns indicative of fraudulent activities in real-time. In the realm of compliance and regulations, AI has emerged as a game-changer, revolutionizing processes with its advanced capabilities, including reactive compliance solutions like Know Your Customer (KYC) verification and proactive due diligence processes. Lastly, AI-driven operation automation simplifies tasks such as document processing and data entry, reducing the likelihood of human error and ensuring data accuracy and integrity.

This presentation showcases the transformative impact of AI on various aspects of finance, emphasizing its role in enhancing efficiency, mitigating risks, and driving innovation in an increasingly digitalized financial landscape.

SUSTAINABLE ORGANIZATION: FROM CLASSICAL THEORIES TO MODERN ORGANIZATIONAL SCIENCE THEORIES

Polona ŠPRAJC, PhD

University of Maribor Faculty of Organizational Sciences

Abstract:

This paper touches the field of organisation and organisational sciences. The development of organisational sciences dates to the Industrial Revolution when the scientific study of the field of organisation began to achieve the objectives of the organisation as efficiently as possible. The classical initial theory was followed by the behavioural theory of the organisation, which put the human being at the centre of the process, as it was realised that the achievement of objectives depended not only on the technical satisfaction of the organisation but also to a large extent on the individual. Then came situational theory, quantitative theory, and today's perception of the organisation in the light of sustainable development. In this paper, we announce sustainable development as a field of today for tomorrow, or even more yesterday for tomorrow, and we also draw on past theories of organisational development to explain it. However, we do not only want to highlight the skills for sustainable organisational development, but also the knowledge and attitudes. It is the latter that brings the paper together and links it to the organisation, which is an undeniable phenomenon of human development.

Keywords: organization, classical theory, behavioural theory, modern theories, sustainability

ETAF PROPOSALS ON TAX ADVISERS' FUTURE TO THE EUROPEAN COMMISSION

Philippe ARRAOU
ETAF President

SZEKCIÓÜLÉSEK ELŐADÁSAINAK ÖSSZEFOGLALÓI

ABSTRACTS OF PARALLEL SESSIONS

II. SZEKCIÓ

PÉNZÜGYI DIGITALIZÁCIÓ ÉS COMPLIANCE

A LEGJELENTŐSEBB EURÓPAI ÉS MAGYARORSZÁGI PÉNZINTÉZETEK FENNTARTHATÓSÁGI KÖZZÉTÉTELI GYAKORLATA – EGY ÖSSZEHASONLÍTÓ JELLEGŰ TARTALOMELEMZÉS KÖVETKEZTETÉSEI

Dr. TŐZSÉR Dávid

MBH Bank

Dr. Boros Anita

Absztrakt:

A vonatkozó európai uniós irányelvek a nagy foglalkoztatotti létszámmal rendelkező vállalatoktól, így a bankoktól is részletes fenntarthatósági jelentéstételt követelnek meg. A jogszabályi kereteken túl számos intézet készít részben saját preferenciákon alapuló ajánlásokat, amelyekkel közvetve ösztönzik a nagyvállalatokat arra, hogy a jelentéstétel útmutatásai és elvárásai mentén működésük fenntarthatóbbá váljon, és előmozdítsák a közelgő vállalati fenntarthatósági jelentéstételi irányelv (CSRD) előírásainak való megfelelésüket. A felkészülési időszakban azonban a tényleges fenntarthatósági közzétételi gyakorlatban Európa-szerte (különösen nyugat-kelet viszonylatban) különbségek tapasztalhatók. A szóban forgó eltéréseket jelen kutatás oly módon igyekszik megvilágítani, hogy tartalomelemzésen alapuló pontrendszer segítségével elemzi, a 2021-es fenntarthatósági/ESG-jelentéseik alapján van-e különbség három, gyakran alapul vett jelentéstételi irányelv (Global Reporting Initiative - G4, Financial Services Sector Disclosures – GRI; Alliance for Corporate Transparency – ACT; ISO 26000:2010 – ISO) kulcsfontosságú teljesítménymutatóinak (key performance indicators – KPIs) való megfelelésben a vezető európai és magyarországi bankok között. Az eredmények nem mutattak szignifikáns különbségeket az általános (adott irányelven belül KPI-k szerint összevont) pontszámok tekintetében a különböző irányelvek között, míg a két bankcsoport között a különbségek minden irányelv esetében szignifikánsak voltak. A KPI-szintre lebontott értékelésben az európai bankok pontszáma az esetek zömében magasabb volt, míg a magyar bankok a 49 db GRI KPI közül négy, a 16 db ACT KPI közül egy, míg a 37 db ISO KPI közül kettő esetében kaptak magasabb pontszámot. A közzétételi pontszámok értékeiben szignifikáns korreláció volt a két bankcsoport között, ami eltérő kidolgozottsági szintek mellett, de hasonló KPI-preferenciákat sejtet. Az eredmények azt mutatták, hogy a legnagyobb európai és a magyarországi bankok elkülönülnek fenntarthatósági közzétételi gyakorlatuk alapján. A vezető európai bankok CSRD-érintettségű felkészültsége kedvezőbb, mint a magyarországi pénzügyintézeteké, mely utóbbiak a régió modellintézményeiként is értelmezhetőek. Mindezek azt jelzik, hogy nem csak magyarországi, de kelet-európai mércével nézve is szükség van a jó gyakorlatok hatékonyabb meghonosítására.

Kulcsszavak: GRI, Alliance for Corporate Transparency, ISO, ESG jelentés, CSR, bankok

A KORRUPCIÓ MINT A FENNTARTHATÓSÁG GÁTJA

Dr. MALATYINSZKI Szilárd

Kodolányi János Egyetem

Dr. KÁLMÁN Botond Géza

Kodolányi János Egyetem

Dr. ZUGOR Zsuzsanna

Kodolányi János Egyetem

Absztrakt:

A fenntarthatóság fogalmát a Brundtland jelentés vezette be a köztudatba. A fogalom lényege a jelen fejlettségének, életszínvonalának fenntartása a jövő generációk esélyeinek rontása nélkül. A fenntarthatóság egyidős az emberiséggel, de mára már ezt is tanulunk kell, mivel az emberiség eltávolodott a természettől. Ezért a gazdasági, a politikai és a civil szférának egyaránt fontos szerepe van a fenntarthatóság biztosításában. Számos folyamat hat azonban éppen a fenntarthatóság ellen. A jelen tanulmány az egyik ilyen rejtett jelenséget, a korrupciót vizsgálja. Ez a törvények, szabályok, előírások megkerülése útján rontja a fenntarthatóság esélyeit. A korrupció tényleges előfordulásának mérése szinte megvalósíthatatlan, éppen a jelenség rejtett jellege miatt. Ezért számos szervezet inkább a korrupció érzékelését méri. A korrupció gyakran jár ellenőrizetlen, sokszor felderíthetetlen pénzáramokkal. Szakirodalmi adatok utalnak arra, hogy a készpénzmentes tranzakciók terjedése és a pénzügyek digitalizációja növeli a pénzáramok átláthatóságát és ezáltal csökkenti a korrupció előfordulásának lehetőségét. Különösen jól vizsgálható az összefüggés a Szubszaharai-Afrika országaiban. Itt egyrészt jelentős mértékű korrupcióról számolnak be a források, másrészt a régióban jelentős a pénzügyi digitalizáció fejlődése a bankhálózatok nehéz elérhetősége miatt. Kutatásunkban a korrupció érzékelt szintje és a pénzügyi digitalizáció elterjedtsége közötti összefüggést vizsgáljuk. A korrupcióérzékelést az Afrikai Fejlesztési Bank Country Policy and Institutional Assessment felméréseinek korrupcióérzékelési mutatójának felhasználásával modelleztük. A pénzügyi digitalizáció szintjét a World Bank Global Findex Report adataival mértük. A kettő közötti összefüggést statisztikai módszerek felhasználásával vizsgáltuk. Regressziós modellünk eredményei alapján elmondható, hogy Afrika vizsgált országaiban a pénzügyi digitalizáció elterjedtségével együtt az érzékelt korrupciós szint is csökken. Eredményeink tehát igazolják a pénzügyi digitalizáció szerepének fontosságát a korrupció elleni harcban és ezáltal a fenntarthatóság biztosításában.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, korrupció, készpénzmentes szolgáltatások

AZ ADÓZÁS ELMÚLT MÁSFÉL ÉVTIZEDE - SIKEREK ÉS KIHÍVÁSOK

FÁBIÁNNÉ JÁTÉKOS Judit Ilona

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar -
Széchenyi István Doktori Iskola

Absztrakt:

Magyarországon a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szedi be az állami költségvetés bevételeinek több, mint 90 %-át és szinte minden állampolgárral kapcsolatba kerül valamelyik feladatához kapcsolódóan. Az elmúlt 15 évben az adózás jelentősen átalakult, mind szabályozási, mind technikai tudás és elvárások szintjén, de a technológiai irányváltással párhuzamosan megtörtént a szemléletbeli változás is. Évek óta tartanak az adózásban a digitális fejlesztések, amelyek elsősorban az adózók adófizetési hajlandóságának javítása érdekében indultak, de az elért eredmények és a rendelkezésre álló adatvagyon felhasználása ma már számos lehetőséget kínál nem csak az adóhatósági ellenőrzésben, hanem a könyvelésben, könyvvizsgálatban és az adótanácsadás területén is. Kutatásom során vizsgáltam az adózással kapcsolatos feladatok változását az elmúlt másfél évtizedben, valamint azt, hogy a bevezetett változások és a digitális fejlesztések, hogyan hatottak az adóbevételek alakulására, hogyan változott a fejlesztések nyomán a magyar áfarés, azaz a kieső áfa-bevételek aránya, illetve a digitális fejlesztés többletfeladatai milyen kihívásokat jelentettek és jelentenek a vállalkozások számára. A digitalizáció terjedésével azonban az Európai Unió más tagállamaiban is megjelentek a digitalizációhoz kapcsolódó kezdeményezések, sőt az Európai Unió a közösségi ügyletekre vonatkozóan egységes online számlázási rendszer bevezetését tervezi az elkövetkező néhány évben, amelyek további kihívásokat jelentenek majd mind az adózók, mind az adóhatóságok számára.

Kulcsszavak: adó, digitalizáció, adóelkerülés, adózói kihívások

KIS ÉS KÖZÉPVÁLLALATI DIGITÁLIS ÉRETTSÉG ÉS A VÁLLALATI FENNTARTHATÓSÁGI MEGJELÉNÍTÉS KÖZTI KAPCSOLAT VIZSGÁLATA

Dr. RÁCZ-PUTZER Petra

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Dr. CSAPI Vivien

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Dr. HORNYÁK Miklós

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A kutatás célja és kérdései:

Kutatásunk a digitalizáció és a fenntarthatóság közötti kapcsolatot vizsgálja, különös tekintettel a kis- és középvállalkozások (kkv-k) szerepére a fenntartható fejlődés digitális átalakulással történő előmozdításában. Hipotézisünk szerint kapcsolat áll fenn a kkv-k fenntarthatósági teljesítménye és a digitális érettségük foka között, amelyet a vonatkozó honlapjaikon bemutatott információk alapján értékelnek. Kutatási célunk kettős. Először is azt kívánjuk megvizsgálni, hogy az ESG-tevékenység milyen mértékben jelenik meg a kkv-k online jelenlétében. Másodszor, megvizsgáljuk a vállalati ESG-tevékenység és e vállalatok digitális érettségi szintje közötti kapcsolatot.

Elméleti háttér:

A környezeti, társadalmi és gazdasági fenntarthatóság elérése a kkv-k átfogó bevonását teszi szükségessé, mivel a globális értékláncok lényeges részét képezik. A kkv-k azonban a fenntarthatóság kihívását jelentős lehetőségnek tekinthetik versenyelőnyük megszerzésére vagy megerősítésére. Ez a fenntartható átmenet szorosan kapcsolódik a digitális átalakuláshoz, amely döntő jelentőségű elősegítő, katalizátor különösen a kkv-k számára. Ezért nem meglepő, hogy a világszinten meghatározó alakító tényezőket a digitalizáció és a fenntarthatóság egymással összefüggő célkitűzései is vezérlik (Brenner - Hartl, 2021; Ronalter-Berndardo, 2023).

Módszertan:

A fenntarthatósági teljesítmény értékelése szövegbányászati elemzés alkalmazásával történik, a környezeti, társadalmi és kormányzási (ESG) fogalom, az elsődleges kulcsszavak és a pillérekhez kapcsolódó konnotációik felhasználásával. Ehhez a magyarországi kkv-k versenyképességére vonatkozó elsődleges adatállományt használtuk fel (Szerb et al 2019). Az adatok gyűjtése kérdőíves felmérés útján történt, amely 2018 és 2021 között. A Web Index technikát a versenyképességi kutatás részeként fejlesztették ki, célja a vállalati honlapok automatikus és távoli vizsgálatának megkönnyítése. A Web Index (WebIX) a Szerb-féle kompozit versenyképességi index egyik összetevője. Egy vállalat online jelenlétére vonatkozó technikai információk gyűjtésére szolgáló eszközként szolgál. A Web Index segítségével a kkv-k online jelenlétük szintje alapján érettségi

kategóriákba soroltuk, melyekhez az ESG szövegbányászati eredményeinket és a versenyképességi pontokat kapcsoltuk.

Eredmények:

A fenntarthatóságot hangsúlyozó és ezt az elkötelezettséget hatékonyan kommunikáló cégek a különböző érdekelt felek felé fejlődést tapasztalnak a digitális átalakulásban. A fenntarthatósági teljesítmény kulcsfontosságú területeinek bemutatását végezzük el. Az egyes pillérek és a megfelelő digitális érettségi szint közötti kapcsolat betekintést nyújt a kkv-k számára az ESG-tevékenységek hatékonyabb kezeléséhez. Ez képessé teszi a kkv-kat arra, hogy a digitális erőforrások egyre bővülő körét stratégiaileg kihasználják.

A COMPLIANCE MENEDZSMENT, A KOCKÁZATKEZELÉS, AZ INNOVÁCIÓ KAPCSOLATA

PELEI Andrea
Bankszektor

Absztrakt:

A compliance menedzsment rendszerek (Compliance Management System-CMS) megfelelő kialakítása kulcsfontosságú a vállalatok számára, különösen a pénzügyi szektorban. Magyarországon a hitelintézetek számára részint közvetlenül alkalmazandó 014/65/EU Irányelv, részint a 2013. évi hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló CCXXXVII törvény (Hpt.), valamint a Magyar Nemzeti Bank 27/2018. (XII.10.) számú ajánlása is szabályozza a komplex compliance rendszer bevezetését, működtetését.

A hitelintézetek tevékenysége jelentős kockázatokat hordoz, többek között a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem, a piaci manipuláció, valamint az kiberbiztonság, az adatvédelem és az adatbiztonság területén. Ezek a kockázatok súlyos jogi- etikai-, gazdasági- és hírnévvesztés következményeivel járhatnak. A compliance management célja a vállalat működésében rejlő compliance (megfelelőségi) kockázatok azonosítása és kezelése. A hitelintézeti compliance kontroll (kockázati, megfelelőségbiztosítási, ellenőrzési) a kockázatkezelési folyamataiba építve hozza létre a megfelelő kockázatkezelési stratégiát, amelyek mentén kellő felügyelettel rendelkeznek a vállalati struktúra felett. A kockázatkezelési eszközök és a kockázatkezelési módszerek segítségével lehetséges a compliance hiányosságok idejekorán történő jelzése és feltárása, továbbá minimalizálhatóak a külső és belső támadások (korrupció, sikkasztás, pénzmosás, piaci befolyás), elkerülhetők az általuk okozott anyagi-, piaci- és erkölcsi károk bekövetkezése.

A technológia is kiemelt szerepet kap a compliance biztosításával kapcsolatban, mint a mesterséges intelligencia, a blokklánc, a felhőalapú szolgáltatások és az elosztott főkönyvi technológia hatalmas lehetőségeket, de egyben technikai- és szabályozási kihívásokat jelent a hitelintézetek számára. Az innovatív fejlesztések segítik a különféle jogi megfelelési feladatok végrehajtását az automatizációt és az adatelemzést, amely hatékonyabbá és költséghatékonyabbá teszi a compliance folyamatokat és növeli a hitelintézetek versenyképességét, fenntarthatóságát.

A tanulmány célja az, hogy bemutassa a kockázatkezelés gyakorlati alkalmazásának módjait, valamint a kockázatkezelés – az innováció/vállalatfejlesztés területi összefüggéseket, melyek megismerése lehetővé teszi a hitelintézetek számára, hogy képesek legyenek hatékonyan kezelni és irányítani compliance menedzsment kockázatkezelési tevékenységet és egyben az új kihívásokra is választ találjanak.

Kulcsszavak: compliance menedzsment, kockázatkezelés, innováció, technológia

AZ EGYEDÜLÁLLÓ MINIMÁLBÉRTKERESŐ MAGÁNSZEMÉLYEK ADÓTERHELÉSÉNEK ÉS A TÁRSADALOM JÓLÉTÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA ÍRORSZÁG ÉS MAGYARORSZÁG PÉLDÁJÁN KERESZTÜL

GORJANECZ György

Pécsi Tudományegyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola

Absztrakt:

A magánszemélyek adóterhelése szerte a világon eltérő. Felmerül a kérdés, hogy az adórendszerben és ezen keresztül az adóterhelésben megmutatkozó különbségek hogyan befolyásolják az egyes személyek jólétét. Jelen tanulmány az egyedülálló gyermektelen állampolgárok minimálbérének adóterhelését alapul véve vizsgálja az Írország és Magyarország közötti különbségeket. 2004 május elseje óta számos változás következett be mindkét ország adórendszerében, melyek a két ország állampolgárainak adó- és járulékterhelését jelentősen befolyásolták. Felmerül tehát a kérdés, hogy az említett változások milyen hatást gyakoroltak az adózók jólétére. A kutatás eredményei alapján szignifikáns, erős, pozitív irányú lineáris korrelációs kapcsolat fedezhető fel a kiemelt évek vonatkozásában a Human Development Index (HDI - Emberi Fejlettségi Index), és az egyedülálló minimálbérének effektív terhei között mindkét országban. Magyarország esetében a reál GDP/fő nem mutatott szignifikáns lineáris korrelációs kapcsolatot a másik két változóval. Írországban a kétkulcsos és progresszív jövedelemadórendszer, a bonyolultabb társadalombiztosítási rendszer, és az öt különböző áfakulcs ellenére is a különböző kedvezményeknek köszönhetően az egyedülálló effektív terhelése jóval alacsonyabb a vizsgált csoportban, mint hazánkban. A szigetország vizsgálata után kijelenthető, hogy a megfontolt gazdaságpolitika jó hatással volt az adózók jólétére.

Kulcsszavak: adózás, adóterhelés, HDI

III. SZEKCIÓ

FENNTARTHATÓ PÉNZÜGYEK I.

ESG INTEGRÁCIÓ A VÁLLALATI PÉNZÜGYEKBEN: ÚJ FENNTARTHATÓSÁGI METRIKÁK

Dr. KUTI Mónika

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A környezeti, társadalmi és vállalatkezelési (ESG) szempontok integrációja a pénzügyi szakma számára az elmúlt évtized fontos kihívása volt. Az előadás a vállalati pénzügyek aspektusából gyűjti össze azokat a fenntarthatósági elemekkel gazdagított metrikákat, amik segítik a tradicionális értékelési módszerek meghaladását. Az ESG hatás kvantifikálása többféle elemzési keretrendszer hozott létre.

Kulcsszavak: fenntartható pénzügyek, SDG, ESG

A SZÉN-DIOXID-LEVÁLASZTÁSI, -HASZNOSÍTÁSI ÉS -TÁROLÁSI (CCU/S) TECHNOLÓGIÁK GAZDASÁGI ELEMZÉSEINEK KIHÍVÁSAI

TRAPP Cintia Alexandra
Szegedi Tudományegyetem

Absztrakt:

A globális felmelegedés már évtizedek óta az emberiség egyik legsúlyosabb és egyben legsürgetőbb kérdése. A következményei ellensúlyozásához világszintű összefogásra van szükség. Az üvegházhatású gázok egyre nagyobb koncentrációban vannak jelen légkörben, ezek közül pedig kiemelkedik a szén-dioxid, mely mára elérte a 415 ppm szintet, így ennek kezelésével mindenképpen foglalkoznunk kell. Erre egy lehetséges választ kínálnak a szén-dioxid-leválasztási, -hasznosítási és -tárolási (CCU/S) technológiák. Mivel ezek még jellemzően a technológiai érettség korai fázisában vannak és kevés tapasztalattal rendelkezünk róluk, így a hagyományos költség-haszon elemzés csak lényeges változtatásokkal alkalmazható a vizsgálatukra. Ezen technológiák gazdaságossági vizsgálatára a techno-ökolónia elemzés (Techno-Economic Assessment, TEA) alkalmazása terjedt el. Célunk, hogy a pénzügyi közösség jobban megismerkedjen a TEA kínálta lehetőségekkel és betekintést nyerjen a CCUS technológiák pénzügyi elemzésének nehézségeibe, és ezáltal diszkurzus alakuljon ki a témában.

„RRF-2.3.1-21-2022-00009, azonosítószámú, Megújuló Energiák Nemzeti Laboratórium megnevezésű projekt a Széchenyi Terv Plusz program keretében, az Európai Unió Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközének támogatásával valósul meg.”

Kulcsszavak: CCUS, TEA

A PÉNZÜGYI KULTÚRA ÉS TUDATOSSÁG A SOPRONI EGYETEM HALLGATÓINAK KÖRÉBEN, KÉT KAR TEKINTETÉBEN

Dr. HOSCHEK Mónika

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

Szóka Károly

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

Mai, felgyorsult világunkban egyre több információ zúdul ránk, felelős döntéseket kell hoznunk nap, mint nap minden téren. A pénzügyek megfelelő kezelésének képessége egyre fontosabbá válik. A jó gazdasági, pénzügyi döntés meghozatalának képességét gazdasági kompetenciának, gazdasági műveltségnek vagy pénzügyi kultúrának nevezik. A pénzügyi kultúra fogalmi körének meghatározásával és szintjének mérésével már régóta foglalkoznak a kutatók és szervezetek, hazai és nemzetközi szinten egyaránt. Természetesen Magyarországon is elindult már a pénzügyi edukáció, különböző szektorokban különböző szereplőkkel és módszerekkel. Kutatásunk keretében 2022 őszén indítottuk el a pénzügyi kultúra és tudatosság szintjének mérését a Soproni Egyetem két karán, két különböző munkarendben tanuló hallgatók körében. Első körben arra voltunk kíváncsiak, hogy a hallgatók gyermekkorukban hogyan viszonyultak a pénzhez, illetve hogyan viszonyulnak hozzá jelenleg, milyen offline és online pénzköltési szokásaik vannak. Cikkünkben áttekintjük a felmérés szempontjából releváns pénzügyi kultúra fogalmi megközelítéseit, annak meghatározó elemeit, és bemutatjuk primer kutatásunkat. A kérdőíves felmérés alapján 169 elsőéves hallgató adatait a leíró statisztika eszközeinek segítségével elemeztük. A kérdőíves kutatásban részt vett egyedekről elmondhatjuk, hogy mind a személyes, mind az online vásárlás alkalmával másként viselkednek a karok hallgatói, valamint a nappali és levelező képzésben részt vevők válaszaik között is kimutathatók különbségek terén.

Kulcsszavak: pénzügyi döntések, pénzügyi kultúra és tudatosság, statisztikai elemzés

FENNTARTHATÓSÁGHOZ KAPCSOLÓDÓ TUDATOSSÁG A KKV SZÉKTORBAN

Dr. CSAPI Vivien

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Dr. TÓTH-PAJOR Ákos

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A kutatás során az üzleti tevékenységekhez kötődő fenntarthatósági szempontok relevanciáját vizsgáljuk meg a KKV szektorban. Arra a kutatási kérdésre keressük a választ, hogy a hazai KKV szektor résztvevői milyen fenntarthatósági szempontokat tartanak lényegesnek a tevékenységeikkel összefüggésben. A kutatás egy kérdőíves megkérdezést követően többdimenziós valószínűségi tesztelméleti (IRT) és strukturális regressziós modellekkel térképezi fel az KKV-k számára lényeges fenntarthatósági szempontokat. Az eredmények rámutatnak, hogy a károsanyag-kibocsátás és az erőforrás-felhasználás mellett a munkavállalók érdekei, a szabályozottság és a társadalmi felelősségvállalás tartozik a leglényegesebb szempontok közé. A kutatás a fenntarthatósághoz kapcsolódó lényegesség szektorális különbségeire is rávilágít. A feldolgozóiparban nagyobb hangsúlyt kap a szabályozottság, míg a szolgáltató szektorban a munkavállalói érdekek kerülnek előtérbe. Az elemzések következtetéseként a fenntarthatósági szempontok lényegességét figyelembe véve fogalmazunk meg szektorális ajánlásokat, amelyek iránymutatást nyújthatnak a KKV-k számára a fenntarthatósághoz kapcsolódó stratégiák kidolgozásában. A fenntarthatósághoz kapcsolódó tudatosság vizsgálatából arra is következtethetünk, kik azok az érdekeltek, akik a hazai KKV-k fenntarthatósági stratégiájának kedvezményezettjei.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, tudatosság, kis- és középvállalkozások, strukturális regressziós modellek

MAGYARORSZÁGI TEJIPARI ÁGAZAT FENNTARTHATÓSÁGI MUTATÓINAK VIZSGÁLATA PÉNZÜGYI SZEMPONTBÓL A 2016 ÉS 2022 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN

GAÁL Adrián

Pécsi Tudományegyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola

Absztrakt:

Az Európai Unió közös agrárpolitikájának egyik kulcsfontosságú eleme a tejágazat szerkezetátalakítása, amelynek célja az ágazatban tevékenykedők termelők (vállalkozások) versenyképességének javítása, az állatjóléti normák emelése, és a környezeti fenntarthatóság előmozdítása. A 2007-2013-as programozási időszakot követően, amelyben a kiegészítő állatjóléti támogatások 2016. április 30-ig tartottak, a soron következő 2014-2020-as új időszak újabb kihívásokat, lehetőségeket és forrásokat hordozott a tejágazat számára. Kutatásunk az EMIS, a CREFOPORT és az OPTEN adatbázisok alapján vizsgálja a 2016-2022 közötti időszakban az őstermelői csoportok kivételével a hazai tejágazati vállalkozások pénzügyi mutatóinak és az ESG (Environmental, Social, Governance - Környezeti, Társadalmi, Irányítási) pillérek kapcsolatát. Az idősoros elemzések és leíró statisztikák azokra a vállalkozásokra koncentrálnak, amelyek relevánsak a Visegrádi Négyek (Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia) relációjában is. Az elemzésben azok a hazai vállalatok vettek részt, amelyek a vizsgált időszakokban folyamatosan jelen voltak, és az aktuális 2023-2027-es KAP (Közös Agrárpolitika) időszak kezdetén működnek, így az EU Taxonomy 2024 januári bevezetésének érintettjei. A kezdeti nemzetközi minta 324 darab vállalkozása közül 29 darab hazai vállalkozás került kiválasztás, amit a hazai szelekciós kritériumok a modellben 87 darab vállalkozásra egészítettek ki.

Eredményeink rávilágítanak, hogy a vizsgált időszakban a tejágazat szereplői milyen pénzügyi és ESG teljesítménybeli változásokon mentek keresztül. A pénzügyi mutatók évről évre történő alakulása és az ESG pillérek mutatói szemléltetik, hogy a tejágazat szereplői mennyire alkalmazkodtak az új kihívásokhoz, és a megtett lépések a fenntarthatóság felé ESG mutatószámokban kifejezve mit eredményeznek. A stakeholder megközelítés révén a kutatás kiterjeszhető a vizsgált tejágazati vállalkozások különböző érdekeltjeire, beleértve a termelőket, fogyasztókat, beszállítókat, kormányzati szerveket és a civil társadalmat.

„A KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM ÚNKP-23-3-II KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.”

Kulcsszavak: tejágazat, fenntarthatóság, pénzügyi mutatók, ESG, stakeholder

IV. SZEKCIÓ

FENNTARTHATÓ PÉNZÜGYEK II.

MENNYIRE RAGADÓSAK A LAKOSSÁGI JÖVEDELMEK?

CSIZMADIA Adrián

MATE Gazdaság- és Regionális Tudományok Doktori Iskola

Absztrakt:

Kutatásomban települési szinten Markov-lánc módszer és dinamikus regressziós panelmodellek (Arellano–Bond és Arellano–Bover/Blundell–Bond) segítségével egyrészt arra kerestem a választ, hogy a magyar lakossági jövedelmek térbeli eloszlása a 2011 és 2021 közötti időszakban mennyire mutat állandóságot vagy éppen változást. Másrészt arra kívántam rávilágítani, hogy az előző évek jövedelemszintje mennyire befolyásolja az aktuális jövedelemszintet (a jövedelmek „tehetetlensége”). E kapcsolat minél inkább erősebb, annál kevésbé fontosak az ökonometriai modellekbe épített egyéb (gazdasági, társadalmi, szociális) magyarázóváltozók.

A regressziós modellek eredményei szerint az előző évi jövedelmek nagyon erős hatással vannak a jövedelmi helyzetre, azaz a jövedelem magas perzisztenciát mutat, kevésbé változik egy adott település lakosságának jövedelmi helyzete az évek során, a jövedelemeloszlásra nagymértékű stabilitás jellemző a vizsgált 10 éves periódusban. Ezen eredményeket megerősíti a Markov-lánc módszer is: kevés a valószínűsége annak, hogy egy település lakossága javítani tudjon a többi településhez viszonyított jövedelmi helyzetén. Egyedül a Közép-Dunántúli régióban van jelentősebb esély arra, hogy egy település lakossága magasabb jövedelmi kategóriába lépjen.

A modellek eredménye szerint a korábbi évek jövedelmi szintjén kívül más változók is szignifikáns hatással bírnak a lakosság jövedelmére. Az egyéni vállalkozók magasabb száma növeli, míg a települések városoktól és Budapesttől való nagyobb távolság, valamint az álláskeresők magasabb aránya csökkenti a jövedelmet. A foglalkoztatási szerkezet is befolyásolja a jövedelmi helyzetet, viszont a településméret (lakosság szám) és az európai uniós támogatások hatása nem kimutatható.

Az eredményekből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a szakirodalomban leírt rögzült jövedelmi térszerkezet a vizsgált időszakban sem változott. Annak ellenére, hogy 2011 és 2021 között folyamatosan nőtt az egy főre jutó jövedelem, ha egymáshoz viszonyítjuk a települések lakosságának jövedelmi helyzetét, akkor azt láthatjuk, hogy a szegény települések továbbra is szegények, a gazdag települések továbbra is gazdagok maradtak.

Kulcsszavak: jövedelemperzisztencia, jövedelemeloszlás, jövedelemre ható tényezők, Markov-lánc, dinamikus panelmodell

FENNTARTHATÓSÁGI ÉS ETIKAI KÉRDÉSEK A KRIPTOPÉNZÜGYEKBEN

Dr. FARKAS Szilveszter

Budapesti Gazdasági Egyetem

Dr. KUCSÉBER László Zoltán

Budapesti Gazdasági Egyetem

Absztrakt:

A 2008-2009-es pénzügyi-gazdasági válság hatására számos pénzügyi innováció jelet meg, ezek közül az egyik a digitális peer-to-peer fizetési rendszert leíró és megvalósító Satoshi Nakamoto nevével jegyzett, internetre, megosztott adatbázisokra és titkosításra épülő első kriptopénz a bitcoin.

A bitcoin létrehozása és Bitcoin rendszer fenntartása meglehetősen sok villamos energiát igényel, a bitcoin bányászat és a tranzakciók lebonyolítása jelentős karbon lábnyomot hoz létre. A működéshez szükséges eszközök előállítása a környezetet is nagymértékben igénybe veszi, az elhasznált eszközök újra hasznosítására tett erőfeszítések jelentékenyek, de nem elegendően hatékonyak. Az utóbbi időben egyre nagyobb figyelmet fordítanak a kriptopénzek környezeti, fenntarthatósági hatásainak tanulmányozására. A Binace Astralia az első digitális tőzsde, amely ESG jelentést adott közre 2022. augusztus 31-én. Tanulmányunk első részében arra keressük a választ, hogy a kriptopénzügyek mennyire veszik igénybe a környezetet, milyen mérték járulnak hozzá a klíma változáshoz? Az elemzés a rendelkezésre álló adatok elemzésével történik.

Ha létezne bitcoin érme, akkor azon az szerepelne, hogy „In cryptography we trust”. A pénzügyek egyik legfontosabb intézménye a bizalom. A bizalom egy fontos etikai kategória is egyben, az ESG megfelelés egyik alapja. Paul Krugman szerint „Bitcoin is Evil.” Vajon igaz-e ez a megállapítás? Ha a csalásoktól és az illegális tranzakcióktól eltekintünk, akkor is marad az a kérdés, hogy az utilitarizmus alapelve szerint a kriptopénzek szolgálják-e a lehető legnagyobb boldogságot a legtöbb ember számára? Kérdéseinkre az etika, az üzleti etika szakirodalma alapján válaszolunk.

Következtetéseink: A korai kriptopénzek mögött lévő technológia (PoW) karbon lábnyoma jelentős, és hozzájárul a klíma változáshoz. A zöld kriptopénzek és a hozzájuk kapcsolódó blokklánc technológiák (PoS) jelentősen csökkentik a fajlagos környezeti igénybevételt. A kriptopénzek önmagukban nem teremtenek értéket, az értékteremtéshez szükséges a mögöttük lévő gazdasági tevékenység etikussága.

Kulcsszavak: kriptopénzek, karbon lábnyom, környezeti hatás, etika, bizalom

AZ ESG SZABÁLYOZÁSOKKAL KAPCSOLATOS HÍREK HATÁSA A BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDÉN

RÁDÓCZY Klaudia

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A tanulmány célja feltárni, hogy az ESG szabályozással kapcsolatos hírek, milyen hatással vannak a Budapesti Értéktőzsdén jegyzett részvények árfolyamaira. A Budapesti Értéktőzsde idén 160 éves és 2020 óta fektet hangsúlyt a jegyzett vállalatok ESG minősítéseinek fontosságára és azok szorgalmazására. A főbb ESG szabályozások, mint az Nem Pénzügyi Beszámolásról szóló Irányelv (NFRD), a Vállalati Fenntarthatósági Beszámolásról Szóló Irányelv (CSRD), a Fenntartható Pénzügyi Közzétételekről Szóló Rendelet (SFDR), és az EU Taxonómia Rendelet az elmúlt években folyamatosan épültek be a vállaltok által elvárt adatszolgáltatásokba és működési megfeleltetésekbe. 2024 január 1-óta a CSRD átültetésre került a magyar nemzeti ESG törvénybe (2023. évi CVIII. törvény). A szabályozások fejlődéséhez, így jól azonosítható dátumok tartoznak, melyek ismerete lehetőséget ad eseményablak elemzésre. A dátumok azonosítását követően a tanulmány megvizsgálja a szabályozások változásához köthető befektetői reakciókat és az ehhez kapcsolódó kereskedési stratégiákat. A kutatás arra a kérdésre keresi a választ, hogy az ESG szabályozások változása megjelenik-e a Budapesti Értéktőzsdén jegyzett részvények árfolyamaiban.

Kulcsszavak: ESG szabályozás, eseményablak elemzés, Budapesti Értéktőzsde

A PÉNZÜGYI TELJESÍTMÉNY ÉS AZ ESG ÖSSZEKAPCSOLÁSA A KKV SZÉKTORBAN DEA MÓDSZERTAN SEGÍTSÉGEVEL

Dr. MÁRKUS Gábor

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A pénzügyi teljesítmény mérésének módszertana a vállalati menedzsment és a befektetői döntéshozatal alapvető eszköze, amely általánosan elfogadott elveken és standardokon nyugszik. Magyarországon az egyedülálló pénzügyi transzparencia lehetővé teszi, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások (KKV) esetében is az egyedi vállalkozások pénzügyi teljesítménye részletes megismerhető legyen. Ugyanakkor a pénzügyi teljesítmény és az ESG szempontok közötti összefüggések vizsgálata még mindig viszonylag új terület. Bár egyre több kutatás foglalkozik az ESG tényezők pénzügyi teljesítményre gyakorolt potenciális hatásaival, ez a tudományos terület még mindig a kezdeti szakaszban van, és számos metodológiai és elméleti kérdést vet fel.

A Data Envelope Analysis (DEA) módszertan alkalmazása tovább finomítja a pénzügyi teljesítmény elemzését, mivel lehetővé teszi a többdimenziós térben való hatékony konfigurációk meghatározását. Ha a DEA módszertant, a pénzügyi teljesítményt és az ESG elemeket kombináljuk, megismerhetővé válik, hogy a pénzügyileg sikeres KKV-k milyen ESG stratégiákat alkalmaznak az eredményességük és fenntarthatóságuk javítása érdekében. Ez az integrált megközelítés új perspektívákat nyit a fenntartható pénzügyi teljesítmény értelmezésében és mérésében, kiemelve azokat az ESG tényezőket, amelyek hozzájárulnak a vállalatok hosszú távú sikeréhez.

Kulcsszavak: pénzügyi teljesítmény, ESG, KKV szektor

FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK MEGJELENÉSE A KUTATÁSBAN: A PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

Dr. POSZA Alexandra

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Dr. CSAPI Vivien

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

A fenntarthatóság az elmúlt években fokozott figyelmet kapott és kap ma is mind az elméleti kutatásokban, mind pedig a vállalati gyakorlatban egyaránt. A társadalmi, gazdasági és környezeti kihívások kezelésére irányuló ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok (SDGs) több dimenzióban felölelik a fenntarthatóság kulcsfontosságú szempontjait és elemzési keretet biztosítanak a globális kihívások és lehetőségek értékelésére. A tanulmány célja, hogy az SDG-k mentén elemezze a Pécsi Tudományegyetem affiliációjával rendelkező, a SCOPUS által jegyzett nemzetközi folyóiratokban megjelent tanulmányokat és rávilágítson az egyetem kutatási portfóliójának súlypontjaira és impaktjára. Emellett tudományterületi besorolás alapján analizálja a tanulmányok fókuszát, valamint elemzi a kapcsolatot a kutatások fenntarthatósági fókusza és az egyetem stratégiája között. A vizsgált tanulmányok SDG-k mentén történő besorolása alapján minden célhoz kötődnek témák és vizsgálatok, ugyanakkor a publikációk kiemelkedő arányban az egészség és jóllét (SDG 3) fenntarthatósági célhoz kapcsolódnak, majd ezt követi a megfizethető és tiszta energia (SDG 7), illetve a felelős fogyasztás és termelés (SDG 12) köré szerveződnek.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, SDG, PTE

A SZUBJEKTÍV ELÉGEDETTSÉG ÉS A MEGTAKARÍTÁSOK ARÁNYÁNAK ÖSSZEFÜGGÉSEI

PLÁNTEK Katalin

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

PARÁDI-DOLGOS Anett

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Absztrakt:

Makrogazdasági szinten a gazdasági szereplők pénzügyi döntései közvetlen hatással vannak az adott ország versenyképességére. Befolyásolják a gazdaságpolitikai döntéseket és megváltoztathatják azok hatásmechanizmusát. A pénzügyi kultúrával vagy pénzügyi tudatossággal kapcsolatos kutatások eredményei és az azokra adott válaszok és intézkedések is ezt erősítik meg, szükség szerint fejlesztik.

A pénzügyi döntések egyik fontos része a megtakarítások formájára, arányára vonatkozik, amit a jövedelem, a kamatláb, a pénzügyi eszközök elérhetősége is meghatároz. Egy-egy ország makrogazdasági adatai beépülnek a pénzügyi termékek áraiba, meghatározzák a kamatszintet, ami befolyásolja a lakosság pénzügyi döntéseit is. Ezeken túl számos társadalmi tényező hatását is igazolták. Ezek közül a boldogságindex, mint a szubjektív elégedettség mérőszáma is szoros kapcsolatot mutat a megtakarítási hajlandósággal. A kérdés, hogy a nagyobb megtakarítással rendelkező országok elégedettsége magasabb-e, vagy éppen fordítva, azaz a boldogabb országok takarítanak-e meg többet? A tanulmányban igazoljuk a szubjektív elégedettség és a megtakarítások makroszintű befolyásoló tényezőinek kapcsolatát. Az elemzésbe 40 európai országot vontunk be és a kialakított paneladatbázison (2013-2022) regresszió analízist végeztünk. Az eredmények alapján a jegybanki alapkamat nem mutatott összefüggést. Igazoltuk, hogy a megtakarítások növekedésével a szubjektív elégedettség emelkedik, míg a hitelállomány növekedésével csökken a boldogság szintje az európai országokban.

Kulcsszavak: boldogság, megtakarítás, hitelállomány, tudatosság

SESSION V.

FINANCIAL MARKETS

EMERGING MARKET GREEN BONDS - A COMPARISON OF BRICS AND VISEGRAD COUNTRIES

Dr. Zsuzsanna NOVÁK

Budapest University of Technology and Economics

Chenhe GE

Budapest University of Technology and Economics

Abstract:

In 2022 China was the first in the total issuance of green bonds in emerging markets, and was directly followed by Hungary and Brazil. Data on cumulative issuance between 2012 and 2022 speak for the dominance of the BRICS and Visegrad countries as well, though Chile has the most outstanding GDP-proportionate value just preceding Hungary. Incentivised by the importance of green market developments in emerging economies, our paper examines the similarities and differences of the green bond market in 9 countries of Asia and the Central European region based on sectoral, currency and maturity breakdown of the green bonds market based on the CBonds database. Apart from a general industrial and private/sovereign division of issuers, the paper also investigates the yield structure of green bonds in these markets compared to the policy rate and other government securities' yields. The countries show differing patterns when green bond yields are compared to their benchmark treasury and the central bank policy rates. Some countries, like the Czech Republic can issue bonds below the benchmark yields, whereas Slovakia for example has to face a higher cost than in the case of government securities average yield. The differences among the countries can also be explained by the currency of issuance and the fixed versus floating nature of bonds. For a better understanding of the general tendencies in these emerging economies, we run a cross-country regression on the yields at pricing for 20 selected papers for each country explained by benchmark rates and other control variables for the BRICS and Visegrad countries. The result confirm the importance of the reference rates, the type of issuer and the maturity of the paper defining the cost of financing to various degrees.

Keywords: green bonds, yield at pricing, benchmark rates, emerging markets

NEW AGE OF MONEY TRANSFER

Babir GULIYEV

Budapest University of Technology and Economics

Abstract:

The advent of Central Bank Digital Currencies (CBDCs) and the evolving dynamics of the correspondent banking system mark a pivotal juncture in the financial sector's evolution towards digitalization. This research paper aims to critically evaluate the integration of CBDCs within the global financial infrastructure, juxtaposing their innovative potential against the established correspondent banking framework. Utilizing a comparative analysis methodology, the study investigates three principal models of CBDCs—direct, indirect, and hybrid—each embodying a distinct strategy for the issuance and management of digital currencies by central banks. The analysis is underpinned by a comprehensive review of existing literature, augmented by theoretical modeling to assess the operational mechanisms and potential impacts of each CBDC model on financial inclusivity, efficiency, and stability.

The results obtained from the study highlight the multifaceted advantages of CBDCs, including the promise of real-time transactions, broadened financial access, and enhanced security measures. However, these benefits are tempered by notable challenges, such as privacy concerns, the risk of cyber threats, and potential disruptions to traditional banking operations. In contrast, the correspondent banking system, while instrumental in enabling international financial transactions, faces its own set of challenges, including regulatory burdens and the imperative for technological advancements to remain competitive.

Conclusively, this paper argues that CBDCs represent a transformative force with the potential to redefine monetary transactions, offering a more inclusive, efficient, and secure financial ecosystem. Nevertheless, the successful implementation of CBDCs necessitates a careful consideration of their implications for privacy, operational integrity, and the stability of the existing financial system. The research underscores the importance of a balanced approach, advocating for regulatory frameworks and technological innovations that harmonize the benefits of CBDCs with the enduring value of correspondent banking networks. Through this lens, the study contributes to the ongoing discourse on the future of digital currencies and their role in shaping the next generation of global financial architecture.

Keywords: Central bank digital currency (CBDC), corresponding banking system, foreign exchange (FX) rates, cross-border payments, financial infrastructure, digitalization.

THE INFLUENCE OF COMPETITION ON FINANCIAL STABILITY: EVIDENCE FROM BANKING SECTORS

Dr. Judit SÁGI

Budapest Business University

Raafat ABOU SAAD

Budapest Business University

Abstract:

This study significantly examines the implied non-linear relationship between two crucial concepts: banks' competition and financial stability for some selected countries over the period 2014-2024. Firstly, based on scholars, financial stability policy brought a debatable level since the times of the 2007-2008 financial crisis, especially in prioritizing the phenomenon of competition in the banking industry. Since market power and profit margins in the banking sector are gradually diminishing with the concept of intense competition. However, based on earlier academic research, there hasn't been any conclusive proof about the nature of the relationship between competitiveness and stability in financial systems up to now. Descriptive analysis will be employed to assess the complexity of the relationship, focusing on key variables related to financial stability such as capital adequacy ratios, liquidity ratios, profitability indicators, and asset quality measures, as well as variables indicating competition among banks such as concentration ratios, entry and exit rates, and interest rate spreads. Major results of the study revealed a nuanced connection between financial stability and banking competition as the descriptive analysis showed that more competition between banks pointed out negative consequences on financial stability. Conversely, it can be concluded from the findings that high levels of banking competition enhance efficient risk-taking management among financial entities, which will lead to a better stable financial situation. Ultimately, the study implies that efficiency, safety, and stability of the financial markets should be one of the major focuses for policymakers and banking regulators.

Keywords: banking competition, stability, market power, financial systems, descriptive statistics, risk-taking management

COMPETITION AND DIGITALIZATION IN THE BANKING SYSTEM OF CENTRAL ASIA: EFFECTS ON BANK PROFITABILITY, STABILITY AND ECONOMIC GROWTH

Emil BEGIMKULOV
Univeristy of Pécs

Abstract:

This research explores the competitive landscape and digital transformation in the banking sector of Central Asia (CA) based on 693 observations from 2012 to 2023. Competition among banks is estimated via four indicators: the Concentration Ratio, the Herfindahl-Hirschman Index, the Lerner Index, and the Boone Indicator. Additionally, an innovative method is used to calculate the bank digitalization index, utilizing the System Dynamics Approach. The interplay between bank competition, digitalization, stability, and performance is analyzed using the two-step Generalized Method of Moments. Time dummies are incorporated to account for the unique impacts of significant global and regional events, such as COVID-19 and the Russian-Ukrainian war, which have significantly influenced economic trends in the region. Initially, the study examines the methodological approaches to estimating bank competition, identifying the traditional Translog Cost Function as more suitable for Marginal Cost estimation.

Overall, the results indicate the presence of dynamic bank rivalry in CA, with characteristics of monopolistic competition. The results suggest that the regional bank market dynamics and fair competition are significantly distorted due to substantial state subsidies and ownership. Therefore, increased competition among banks adversely impacts overall economic growth, sector stability and profitability, supporting the competition fragility and concentration-stability theories. Banks with greater market dominance are less inclined to adopt digital innovations compared to more competitive counterparts. Yet, bank digitalization demonstrates a positive effect on operational efficiency and bank competitiveness. In addition, digitalization boosts profitability, encouraging bank managers to embrace technological innovations to gain a competitive advantage and improve financial results. At the same time, regional policymakers are suggested to implement clear state support policies for banks to cultivate a healthy competitive landscape that supports innovation while ensuring the stability of the banking sector.

Keywords: Bank competition, digitalization, Lerner Index, Herfindahl-Hirschman Index, profitability, stability, Central Asia

EMPIRICAL STUDY ON THE DISCLOSURE PRACTICES OF ACCOUNTING ESTIMATES AND THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE BY LISTED COMPANIES

Réka Melinda TÖRÖK

West University of Timisoara

Abstract:

The main purpose of the study is to examine the disclosure practices of accounting estimates and the use of AI technologies in the financial reports of public companies. The research method involves analyzing financial data and annual reports of companies, focusing on identifying ways in which they use AI technologies to improve accounting estimation processes and financial information presentation. The results obtained from this analysis show that a significant number of listed companies do not use AI technologies to enhance the accuracy and relevance of accounting estimates in their annual reports.

Based on size criteria, companies have been clustered into three categories, and geographic presentation by counties and industries has been performed. We determined the average disclosure score of accounting estimates over the past five years and the average disclosure score regarding the use of artificial intelligence. The technologies tracked in our study were: Blockchain, Machine Learning, Natural Language Processing, Robotic Process Automation, Internet of Things, and SAP.

Descriptive statistical analysis of the collected data for a sample of 55 companies listed on the Bucharest Stock Exchange revealed several significant aspects regarding their characteristics. The analysis also revealed that the most carefully crafted accounting estimates in the last five years were those related to tangible assets, deferred tax, and asset depreciation.

The conclusions drawn from these results indicate a trend towards increased use of artificial intelligence in the accounting practices of public companies, highlighting the benefits of these technologies in enhancing the transparency and reliability of financial information. Ultimately, this research underscores the ongoing importance of technological innovation in the field of accounting and financial reporting, emphasizing the need to monitor the evolution and impact of these technologies on the reporting practices of listed companies.

Keywords: Accounting estimates, artificial intelligence

VI. SEKCIÓ

KOCKÁZATMENEDZSMENT

KOCKÁZATVÁLLALÁSI DÖNTÉSEK A NEMKÍVÁNATOS KÖVETKEZMÉNYEK VALÓSZÍNŰSÉGEINEK ISMERETÉBEN ÉS ANÉLKÜL

Dr. CSORBA László

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Absztrakt:

A legtöbb kockázatvállalási modell a nemkívánatos következmények mértéke és azok bekövetkezési valószínűsége ismeretében tárgyalja a kockázatvállalási döntéseket. A gyakorlatban a sokszor pontatlan, vagy statisztikai, illetve matematikai alapon meg sem határozható valószínűségek jelentős problémát jelenetnek a kockázatvállalási döntések tekintetében. Márpedig úgy tűnik, a gazdaság működése számára fontos környezeti – beleértve a természetit is – jellemzők szó szerint is egyre kiszámíthatatlanabbá válnak. Így ismét előtérbe, illetve továbbfejlesztésre kerülhetnek azok a tradicionális kockázatvállalási modellek, melyek a XX. századot megelőzően szinte teljesen meghatározták a gazdasági szereplők kockázatvállalási döntéseit, illetve általában a kockázatmenedzsmentjük jellemzőit. A bemutatni kívánt tradicionális modellekben kitüntetett szerephez jut a gazdasági szereplők releváns képességei és a kockázatokkal terhes tevékenység teljes uralásához – azaz a kockázatok kiküszöböléséhez – szükséges képességek közötti rés nagysága. Emellett alapvető jelentőségű a minimálisan nemcsak elvárt, hanem kifejezetten megkövetelt hozam nagysága, illetve a maximálisan vállalható veszteség nagysága. Ugyancsak lényeges az, hogy a túléléshez, fennmaradáshoz szükséges erőforrások szintjéhez képest mennyi tartalékkal rendelkezik a gazdasági szereplő. E négy fő tényező mellett még – változó mértékben – számos további is befolyást gyakorol a kockázatvállalásra. Nagyon előnyös lehet, hogy a tradicionális kockázatvállalási modellek nem követelik meg kifejezetten a pontos kockázati valószínűségek használatát, ezek nélkül is működőképesek. Ugyanakkor a modellek továbbfejleszthetők azáltal, hogy matematikai alapokat kapnak, melyek azonban továbbra is működőképesek maradnak, pontos kockázati valószínűségek nélkül is. A továbbfejlesztett tradicionális modellek használata még a bankok és biztosítótársaságok esetében is előnyös lehet, hiszen sok esetben még ők is – akiknek általában valóban nem okoz gondot a megfelelő valószínűségek statisztikai, matematikai meghatározása – lényegesen új környezeti feltételekkel szembesülnek. A nem pénzügyi ágazatokban pedig – ahol sok helyen soha nem is hagytak fel a tradicionális kockázatvállalási modellek használatával – kiváltképp előnyös lehet, ha a továbbfejlesztett tradicionális modellekkal is megismerkednek, még ha ez szemléletbővítés céllal történik is.

Kulcsszavak: kockázat, kockázatvállalás, tradicionális kockázatvállalási modell, kockázati valószínűség

A KRIPTOESZKÖZÖK ÁRFOLYAMÁNAK ELŐREJELZÉSE GÉPI TANULÁSSAL, ADATTÁRHÁZ ÉS BLOKKLÁNC-ANALITIKA SEGÍTSÉGÉVEL

RÁZER Ákos

Pécsi Tudományegyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola

Absztrakt:

Mára a kriptoeszközök jelentősége megnőtt, piaci forgalmuk alapján fontos befektetési és spekulatív eszközzé váltak. Az első és legismertebb ezek közül a Bitcoin. A legtöbb kriptoeszköz fontos ismérve a nyílt hozzáférésű blokklánc, mely betekintési lehetőséget biztosít bárki számára az adott eszközzel végzett összes tranzakcióra. Az adattudományok és a mesterséges intelligencia korában ez előnyt jelenthet más eszközökkel szemben, különösen akkor, ha az adatokat olyan célból kívánjuk elemezni, mint az árfolyamok előrejelzése.

A tanulmány egyik célja azon bemeneti adatok, jellemzők, magyarázó változók azonosítása, amelyek a blokkláncból kinyerhetők és előrejelzőként használhatók. Mivel maga a blokklánc nem tartalmaz OHLCV árfolyamadatokat, azokat egy kriptoeszköz-tőzsdéről kell beszerezni. Emellett különböző gépi tanulási regressziós és osztályozási modelleket kell tesztelni és összehasonlítani a jövőbeni árfolyamok illetve árfolyammozgás-irányok előrejelzéséhez, ezáltal megtalálni azokat a konfigurációkat, amelyekkel az előrejelzés pontossága javítható.

A kutatás egyedisége, hogy a blokkláncot mint primer adatforrást használja fel, így a kidolgozott módszer alkalmas lehet többféle, blokkláncon alapuló kriptoeszköz árfolyamának előrejelzésére is, még akkor is, ha ezen adatok más szekunder adatforrásból nem érhetőek el.

Ahhoz, hogy az adatokat hatékonyan lehessen kezelni a fenti cél elérése érdekében, szükség van egy RDBMS (SQL Server) alapú adattárház kifejlesztésére is, mivel az adatok közvetlenül a blokkláncból történő kinyerése nehézkes. Emellett az SQL nyelv alkalmas arra is, hogy a nyers adatokból megfelelő formátumú jellemzőket, származtatott adatokat és adatstruktúrákat hozzunk létre.

A fő hipotézis az, hogy ha az OHLCV-adatokon kívül a blokkláncból nyert információkat is bevonjuk a gépi tanulási modelljeink táplálására, akkor az előrejelzések pontossága javulni fog.

A kutatás eredményei a gyakorlatban is hasznosíthatóak, egy megfelelően kiépített gépi tanulási modellen alapuló előrejelzési rendszer jelentős támogatást nyújthat a kriptoeszközökbe történő befektetés és spekulatív kereskedés esetére. Az eredmény alkalmas lehet egy kriptoeszköz kereskedő robot kifejlesztésére is. Ezen felül a megalkotott modellek segíthetnek a felhasznált magyarázó és függő változók közötti új összefüggésekre is rávilágítani.

Kulcsszavak: gépi tanulás, kriptoeszközök, blokklánc, árfolyam előrejelzés, bigdata

MAKROGAZDASÁGI TÉNYEZŐK ÉS A VÁLSÁGOK BANKSZÉKTORRA GYAKOROLT HATÁSAI A NEM TELJESÍTŐ HITELEK TÜKRÉBEN

Dr. ERB Edina

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

VÁRKONYI Patrik

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Dr. SZÜCS Tamás

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar

Absztrakt:

Már rég óta bizonyos, hogy a nem teljesítő hitelek (NPL) állományok dinamikája és a válság utáni gazdasági fellendülés között szoros kapcsolat van. A magas nemteljesítő hitelarányok korlátozzák a bankok azon képességét, hogy támogassák a reálgazdaságot, ezért közös érdek a nemteljesítő hitelek azonosítása, mérése, kezelése. A kutatás a 2015. első negyedévtől 2022. negyedik negyedévig terjedő negyedéves banki adatokat használt fel, mely 156 tőzsdén amerikai jegyzett bank teljesítményét tartalmazza. A kutatók egy fix hatásokkal rendelkező panel regressziós modellt alkalmaznak, hogy feltárják az NPL és a kulcsfontosságú makrogazdasági változók közötti kapcsolatokat.

Az eredmények érdekes dinamikákat mutatnak be az amerikai banki térképen. A nem teljesítő hitelek arányának növekedése arányosan halad a negyedéves GDP növekedésével az Egyesült Államokban, kifejezve a gazdasági növekedést, üzleti ciklusok és hitelhasználat bonyolult kapcsolatát. Meglepő módon inverz kapcsolat mutatkozik az infláció és az NPL között, ami arra utal, hogy az infláció által okozott eszközértékek növekedése csökkenhet az adósság terhére, ezzel potenciálisan csökkentve a hitelképtelenség valószínűségét. A kutatás rámutat egy markáns növekedésre a nem teljesítő hitelekben a COVID-19 válság időszakában, mely eredmény összhangban áll az elvárásokkal, az eddigi válságos időszakokat vizsgáló kutatási eredmények tekintetében.

Összefoglalva, a tanulmány feltárja a nem teljesítő hitelek, a GDP növekedését, az inflációt és a COVID-19 hatásának összetett kapcsolatát 156 tőzsdén jegyzett amerikai bank esetében, mely eredmények értékes betekintést nyújtanak a banki szektor kihívásainak kezeléséhez a változó gazdasági körülmények között.

Kulcsszavak: bankszektor, válság, nem teljesítő hitelek, GDP, infláció

AZ ÉRTÉKELÉSI KIIGAZÍTÁSOK (XVA) ALKALMAZÁSA A TŐZSDÉN KÍVÜLI ÜGYLETEK KOCKÁZATAINAK SZÁMSZERŰSÍTÉSÉBEN

STEINER Beatrix

Pécsi Tudományegyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola

Absztrakt:

A 2007-ben indult pénzügyi válság rávilágított, hogy a tőzsdén kívül kereskedett ügyletek (OTC) kockázatainak értékelésében változtatásra van szükség. Egyfajta reformot kellett végrehajtani a származtatott termékek kockázatosságának mérésében. A kockázatok az IFRS 13 szabályozás alapján számszerűsítésre kerültek az ügyletek valós értékelése során és a Bázeli szabályozásban is megjelent a partnerkockázatokra vonatkozó tőkekövetelmény. A figyelem a partnerkockázat korábbi számításának korrigálására, a hitelértékelési kiigazítására (CVA), az adósság értékelési kiigazításra (DVA), illetve a finanszírozás értékelési kiigazításra (FVA) helyeződött. Az előbb felsorolt értékelési kiigazítások mellett ugyancsak fontossá vált a fedezet értékelési kiigazítás (CoIVA), a szabályozói tőke értékelési kiigazítás (KVA), illetve a letét értékelési kiigazítás (MVA) számítása is. Az értékelési kiigazításokat (összefoglaló nevén XVA) a derivatíva árazás újszerű módszertanának tekinthetjük, amely figyelembe vesz több más, eddig nem használt, az árazásra ugyanakkor hatással lévő komponenst, úgy, mint partner- és finanszírozási kockázati prémiumot. A kutatás során azt vizsgálom meg, hogy tőzsdén kívüli ügyletek esetében, fedezettel bíró nem standardizált derivatív termékek kereskedése esetén, hogyan segítik a fedezeti ügyletek az XVA optimalizálását, illetve a pénzügyi kockázatok csökkentését és hogyan jelenik meg mindez az ügyletek számviteli elszámolásában.

Kulcsszavak: OTC ügyletek, értékelési kiigazítások (XVA), valós értékelés, Bázeli szabályozás